

Det kgl. danske Landhusholdningsselskabs Generalforsamling

den 16. December 1905.

Den ledende Præsident, Lehns greve Wedell, aabnede Generalforsamlingen med følgende Udtalelse: Idet jeg har den Ære at aabne den aarlige Generalforsamling, vil jeg tillade mig at byde d'Hrr., som ere til Stede, Velkommen. Jeg skal efter gammel Skik her kort omtale de i Aarets Løb afdøde, som have været saavel Landbruget som vort Selskab til Nytte og Tjeneste.

Den 21. Januar døde Mejerikonsulent Søren Christian Buhl, hvem vi ville mindes som den samvittighedsfulde og flittige Raadgiver for Mejerierne. Faa Dage efter, den 1. Februar, fulgtes han i Døden af Professor Valdemar Stein. Som Selskabets Konsulent i Agrikulturkemi fra 1882 og Statens Konsulent fra 1887 skylder Landbruget denne fremragende Kemiker en Tak for hans fortjenstfulde Virksomhed, særlig paa Gødnings- og Foderstofhandelens Omraade. Dernæst ville vi mindes Kammerherre de Thygesons lange og nyttige Dagsgerning, der sluttede den 31. Marts. Vi ville endvidere mindes Gaardfæster Frederik Laub, der var et nidkært Medlem af Selskabets Bestyrelsesraad, dets Maskinudvalg og dets Lærlingeudvalg; Gaardejer David Lassen, der som fremragende Faareopdrætter var kendt over det hele Land, og den fynske Bonde Niels Rasmussen Søkilde, der som Landbrugsskribent, som Talsmand for Husflidens Fremme og som Havedyrker udøvede en fortjenstfuld Virksomhed.

Vi ville mindes disse Mænds Virksomhed med Tak og Anerkendelse!

Forsamlingen sluttede sig hertil ved at rejse sig.

Den ledende Præsident: Jeg beder derefter Sekretæren meddele Udfaldet af Valgene.

Sekretær Hertel: Der er ialt afgivet 157 Stemmesedler. Til Præsident er genvalgt Lehns greve Wedell med 148 Stemmer, til Medlemmer af Bestyrelsesraadet: Etatsraad Valentiner, Godsinspektør Tilemann og Greve Ahlefeldt-Laurvig, hver med 151 Stemmer, samt Greve Reventlow og Hofjægermester Tesdorpf, hver med 147 Stemmer. Som ny Medlemmer ere valgte: Etatsraad Langkilde til Bramstrup med 91 Stemmer og Forpagter Schroll, Hollufgaard, med 94 Stemmer. Til Revisor er genvalgt Kammerherre Oxholm og til Medlem af Bestyrelsen for »Fond til Landmænds Uddannelse«: Professor, Dr. O. Christensen.

Bestyrelsesraadet har i Dag genvalgt Forpagter F. H. Skov og Hofjægermester G. E. Grüner til Medlemmer af Belønningsudvalget, Etatsraad Valentiner til Medlem af Bogudvalget og Grosserer Wm. H. Smith, Grosserer G. Hage og Regeringskonsulent R. Schou til Medlemmer af Bestyrelsen for Korn- og Foderstofkontrollen.

Sekretæren oplæste derefter Navnene paa de i Aarets Løb indmeldte, som alle vare optagne som Medlemmer. Medlemsantallet stiller sig derefter saaledes:

Ved Generalforsamlingen forrige Aar havde Selskabet	778	Medl.
Optagne i Aarets Løb ere.....	45	—
	<hr/>	
	823	Medl.
Afgaaede ved Døden eller udmeldte	27	—
	<hr/>	
Selskabet har altsaa d. ¹⁶ / ₁₂ 1905	796	Medl.

Det reviderede Regnskab for Regnskabsaaret 1. April 1904 til 31. Marts 1905 fremlagdes med tilhørende Bilag til Medlemmernes Gennemsyn. Revisorerne havde fundet Regnskabet fuldstændig i Orden, og i Bestyrelsesraadets Møde forud for Generalforsamlingen var der givet Regnskabsførerne Decharge.

Beretninger.

Om Selskabets almindelige Virksomhed afgaves følgende Beretning af

Sekretær Hertel: Det er som sædvanlig kun Hovedlinjerne af Selskabets almindelige Virksomhed, der kunne trækkes op her paa Generalforsamlingen.

Først paa Selskabets Virksomhedsplan staar, at »det vil fremkalde Udarbejdelsen af landøkonomiske og naturvidenskabelige Skrifter og udgive saadanne i Trykken«. Denne Gren af Virksomheden har Selskabet som bekendt fra første Færd af lagt en Hovedvægt paa, og det betragter stadig Udgivelsen af gode Landbrugsskrifter som en af dets Hovedopgaver. Foruden »Tidsskrift for Landøkonomi« og Aarsberetningen har Selskabet saaledes i de sidste 5 Aar udgivet 22 større eller mindre Skrifter, hvoraf 4 ere de præmierede Besvarelser af de af Selskabet udsatte Prisopgaver. I indeværende Aar har Selskabet udsendt til Medlemmerne 2 Tidsskrifter, nemlig »Tidsskrift for Landøkonomi« og »Tidsskrift for Landbrugets Planteavl«, endvidere den 4. Januar »Landøkonomisk Aarbog« for 1905, den 20. Juni Aarsberetningen for 1904—05 og den 11. August Konsulentberetningen. Fremdeles udsendtes i Januar Maaned det af Forstander S. C. A. Tuxen udarbejdede 5. Bind af Værket »Beskrivelse af Landbrugets Udvikling i Danmark fra 1835 indtil Nutiden«. Bindet, der er 900 Sider stort, omfatter Sjælland med hosliggende Øer. Om ét Aar skal Manuskriptet være færdigt til 6. og sidste Bind om Lolland-Falster og Bornholm, der altsaa vil kunne foreligge i 1907, og hermed vil dette omfattende og lærerige Værk, der er at betragte som en Slags Fortsættelse af de gamle Amtsbeskrivelser, være bragt til Afslutning. I Oktober Maaned udsendtes som 17. Bind af »Landbo-Skrifterne« Landbrugskandidat Anton Christensens præmierede Afhandling om »Kartofflen og dens Dyrkning«. Paa Selskabets Foranstaltning har Direktør Fr. Møller udarbejdet den landøkonomiske Afhandling til Almanaken for 1906, nemlig om »nogle Forhold vedrørende Hølseavl og Høsehøld samt Af sætning af Slagtefjerkræ«. Endelig skal jeg nævne, at det

paa et i Oktober Maaned afholdt Bestyrelsesmøde blev vedtaget at udsætte en Prisopgave vedrørende Midler til Stivsygens Bekæmpelse, saa vidt muligt byggede paa egne Undersøgelser og Forsøg. Denne Prisopgave bliver offentliggjort endnu i indeværende Aar.

Selskabet udgiver jo ikke blot Skrifter, men uddeler ogsaa, i Henhold til Virksomhedsplanens Punkt 2, saadanne i ret betydeligt Omfang. Der var i Aar til 15. November uddelt til Laanbibliotheker, inden- og udenlandske Selskaber, Læringerne med flere 1967 Bind.

Det 3. Punkt paa Virksomhedsplanen omfatter ogsaa en Foranstaltning, der direkte tager Sigte paa at fremme Oplysning og sprede Kundskaber i Landbefolkningen, nemlig Afholdelsen af Medlemsmøder med Foredrag og Diskussion over Emner vedrørende Landbruget. I de sidste 5 Aar er der afholdt 40 Foredrag i Selskabet, deraf i Aar 7.

Forlade vi nu Selskabets omfattende Oplysningsarbejde og gaa over til dets Lærlingeinstitution, skal jeg oplyse, at for Tiden tjene 34 Landvæsens- og 7 Foderlæringer under Selskabet mod henholdsvis 26 og 6 i Fjor. I 5 Aar har Selskabet nu modtaget Midler fra Julius Skrikes Stiftelse til dets vel udtjente Lærlingers Videreuddannelse, i alt er der hertil anvendt 4600 Kr. til 32 Læringer, deraf i Aar 800 Kr. som Hjælp til 5 flinke unge Mænd til at gennemgaa et Kursus paa Landbohøjskolen eller paa en Landbrugsskole.

Foruden Understøttelser af Legater og Fond er der i Aar ydet Understøttelser til Islænderen Tomasson til et Ophold paa danske Slagterier, til Statskonsulent Mørkeberg til Familjestambogsføringen, til Fru Røstrup til fortsatte Undersøgelser over Fritfluens Angreb, til Landbrugskandidat L. Frederiksen til en Islandsrejse og Magister Porsild til en Studierejse til botaniske Haver og Forsøgsstationer i Alperne, til »Skanderborg Landboforening« til Udgivelsen af et Festskrift, samt til jyske Roelærlingers Uddannelse paa fynske og lollandske Gaarde med veldrevne Roemarker.

Ved Midler fra Julius Skrikes Stiftelse er der paa Forslag af og gennem Selskabet ydet følgende Tilskud og Understøttelser: 600 Kr. til Statens Planteavlssudvalg til Un-

dersøgelser vedrørende Ordning og Bearbejdning af Dyrkningsforsøg med Landbrugsplanter, 600 Kr. til Almindelig dansk Gartnerforening til Afholdelse af Havebrugsudstillinger, 600 Kr. som Tilskud til en Studierejse for Selskabets vordende Mejerikonsulent cand. polyt. Ellbrecht, 800 Kr. til »Foreningen til Oprettelse af Landbrugskolonier for fattige Børn«, 800 Kr. til Kursusforstander S. C. A. Tuxen til fortsat Virksomhed ved Ledelsen af de vandrende Kursus for bosiddende Landmænd og 300 Kr. til Maskininspektør E. Jørgensen til Afholdelsen af Kursus i Brugen af Redskaber og Maskiner ved Landbrugsskolerne.

Foruden de Midler fra Skrikes Stiftelse, i Aar 5,300 Kr., om hvis Anvendelse Selskabet gør Forslag og som det administrerer, har det i 1905 modtaget de sædvanlige Tilskud fra Staten, Det Classenske Fideikommis, Carlsbergfonden (til Værket om Landbrugets Udvikling i Danmark) og Den Raben-Levetzauske Fond (til Hjælp ved Landbo-Skrifternes Udgivelse).

En Virksomhed, der i 8 Aar har været lagt ind under Selskabet, ophører nu, nemlig den af Justitsraad L. Friis med Statsunderstøttelse udfoldede Virksomhed for Afsætningen af danske Husdyr i Rusland. Der er da Grund til her kort at rekapitulere Sagens Forhistorie.

Det var i 1897, at »De samvirkende danske Landboforeninger« henledede Landhusholdningsselskabets Opmærksomhed paa, at det vistnok vilde være muligt at indarbejde et Marked for danske Kreaturer i Rusland. De henstillede til Selskabet at søge en Statsbevilling til Sagens Fremme og henviste til Justitsraad Friis som den, der formentlig vilde være egnet for en saadan Virksomhed. Efter at Hofjægermester F. Tesdorpf og Justitsraad Friis i 1897 havde foretaget en Rejse sammen i Østersøprovinserne, indgik Selskabet i April 1898 til Ministeriet med en Indstilling om, at der stilledes et Beløb af 6,500 Kr. til Selskabets Raadighed for at sætte Justitsraad Friis i Stand til at virke for Eksporten til Rusland. Ministeriet stillede Beløbet til Raadighed, første Gang for Finansaaret 1898—99. I Finansaaret 1901—02 forhøjedes det til 7,500 Kr. Der har alt-

saa i 3 Aar været ydet aarlig 6,500 Kr., i 4 Aar 7,500 Kr. I de Aar, Hr. Friis har virket med Statsunderstøttelse, er der, i Følge Justitsraadens Opgivelse, i Alt udført herfra til Rusland: 58 Heste, 1819 Stkr. Kvæg, 45 Faar og 189 Svin eller tilsammen 2111 Dyr til en samlet Indkøbspris af ca. 489,500 Kr. Tiltrods for det uhyre Tryk, som Krigen og Oprøret har lagt paa Handel og Vandel i Rusland, er der dog i Aar udført 121 Stkr. Kvæg og 12 Svin.

Hvad Selskabets Kontrol med Korn og Foderstoffer i Kjøbenhavns Frihavn angaar, skal jeg oplyse, at den, om end oprettet i 1894, dog faktisk først begyndte sin Virksomhed i 1896; den har altsaa nu fungeret i 10 Aar, og i disse Aar har dens Virksomhed (indtil 1. Novbr. d. A.) omfattet i alt ca. 15 Mill. Ctnr.

Virksomheden i de 10 Maaneder af 1905 er større end alle foregaaende Aar — med Undtagelse af 1902 — og overstiger 1904 med ca. 40 pCt.

Landbrugsmusæet har i afvigte Sommer haft et lidt sparsommere Besøg end i de nærmest forudgaaende Aar. Dette finder sin naturlige Forklaring i, at Landmændenes Fællesudflugter i Aar i ganske overvejende Grad gik til Jubilæumsdyrskuet i Kjøbenhavn. Af udenlandske Selskaber har Musæet været besøgt af 8 svenske (ca. 100 Deltagere), 1 finsk (ca. 50 Deltagere), 1 tysk (ca. 40 Deltagere) og 1 engelsk. Desuden har der som sædvanlig været et stort Antal Enkeltbesøg af Udlændinge. Ca. 600 af det store Skolemødes Deltagere gjorde en Udflugt til Musæet.

Samlingerne ere i Aarets Løb forøgede med ca. 200 Numre.

I den permanente Redskabs- og Maskinudstilling er der kommen enkelte nye Udstillere til, ligesom forskellige Ombytninger have fundet Sted; men iøvrigt er Pladsen fuldstændig optaget, og Lokalet er nærmest overfyldt. Udstillingen interesserer stadig besøgende Landmænd i høj Grad, ikke mindst Udlændinge, og saa vidt det kan skønnes, bidrager Udstillingen paa en heldig Maade til ogsaa at vække Udlændinges Opmærksomhed og Interesse for Landbrugsredskaber og -Maskiner af dansk Tilvirkning.

Siden Udstillingens Oprettelse har man haft Opmærksomheden henvendt paa at faa afholdt Demonstrationer med de udstillede Redskaber. Det første Forsøg i denne Retning er udført i Sommer, idet der i Anledning af et stærkt besøgt Kursus i Rodfrugtdyrkning, som Forsøgsstationen og Landboskolen i Forening foranstaltede, og med velvillig Medvirkning af forskellige Maskinfirmaer, fandt en Fremvisning Sted af Roedyrkningsredskaber, særlig Radrensere. Prøven, der samlede en stor og interesseret Tilskuerkreds, viste, at saadanne Redskabsdemonstrationer kunne være saare nyttige.

Som sædvanlig har Selskabet haft en betydelig Korrespondance med Foreninger og Institutioner i Ind- og Udland, med Landmænd og med Personer, der æske Raad og Vejledning af det. Og som sædvanlig har det ogsaa i Aar haft Lejlighed til at udtale sig overfor Ministeriet om forskellige Landbrugsforhold. Det vilde imidlertid føre for vidt her ved Generalforsamlingen at komme nærmere ind paa disse Sider af Selskabets Virksomhed.

»Fond til Landmænds Uddannelse.«

Beretning om Fondens Virksomhed i det 36. Forretningsaar, 1905, aflagdes af Kasserer, Landbrugskandidat H. C. Larsen: Til de ledige Stipendier indkom der 19 Ansøgninger, som alle gik ud paa, at Vedkommende var uformuende og ønskede Understøttelse til Studium ved den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole for derefter at søge Ansættelse som Lærer ved en Landbrugsskole, som Konsulent eller i en lignende Virksomhed.

Der blev tilstaaet 3 Ansøgere Understøttelse paa 15 Kr. mdl. i 8 Maaneder og 3 Ansøgere Understøttelse paa 15 Kr. mdl. i 12 Maaneder. En af de sidstnævnte har imidlertid senere meddelt Bestyrelsen, at han paa Grund af indtrufne Omstændigheder ikke ser sig i Stand til at gøre Brug af Understøttelsen. Denne vil derfor blive overført til Anvendelse til næste Aar.

Understøttelserne ville saaledes tilsammen udgøre 720 Kr., og da der var 939 Kr. 58 Øre til Raadighed, vil der blive et Overskud af 219 Kr. 58 Øre at overføre til næste Aars Regnskab.

Beretning om Mejerikonsulentvirksomheden

aflagdes af Konsulent Nissen Dall: Det er mig en kær Pligt at efterkomme det høje Præsidiiums Anmodning til mig om ved denne Lejlighed at aflægge en Beretning om min Virksomhed som Selskabets midlertidige Mejerikonsulent. Jeg skal ikke optage d'Hrr.s Tid ret meget, idet de to Virksomheder, som jeg for Øjeblikket er Indehaver af, nemlig som Statens og Landhusholdningsselskabets Mejerikonsulent, i det store Hele dække hinanden. Min Virksomhed som Selskabets Mejerikonsulent har i indeværende Aar væsentligst været at bistaa ved Administrationen af Statsbevillingen til Mejerskers og Mejeristers faglige Videreuddannelse, en Bevilling, der, som d'Hrr. ville vide, for Tiden andrager et Beløb af 20,000 Kr. Denne Virksomhed begyndte i 1890'erne, idet den første Bevilling blev optaget paa Finansloven for 1892—93 med 6000 Kr. Jeg skal ikke komme ind paa en historisk Udvikling af denne Sag, idet Professor Bøggild, som den Gang var Konsulent for Selskabet, i Aaret 1901 afgav en historisk Oversigt til Selskabets Aarsberetning. Jeg tillader mig derfor at henvise dertil; den findes i Aarsberetningen for 1900—01 (S. 136 ff.). Jeg vil dog minde om, at Sagen blev rejst af den danske Mejeristforening, altsaa de Folk, der staa ude i den praktiske Gerning. De følte, at der var en Mangel, som burde afhjælpes paa en eller anden Maade. Vi véd alle sammen, med hvilken Fart Andelsmejerivirksomheden bredte sig, navnlig i 1880'erne, saaledes, at den Uddannelse, de Folk fik, som den Gang maatte træde over i Virksomhed som Bestyrere af Andelsmejerier, var ufyldstgørende og paa mange Punkter meget mangelfuld, hvilket de alle følte, særlig Medlemmerne af Dansk Mejeristforening. Der blev da den Gang rettet en Henvendelse til Landhusholdningsselskabet om paa en eller anden Maade at medvirke til at faa disse Mangler afhjulpne paa bedst mulig Maade. Selskabet tog velvilligt mod Sagen og nedsatte i Aaret 1890 et Udvalg med afdøde Prof. Segelcke som Formand og daværende Konsulent Bøggild som Sekretær. Det var et Fællesudvalg, der samarbejdede med praktiske Mejerifolk, og fra dette Udvalg forelagdes der

allerede i 1891 en Indstilling, der gik ud paa at søge en Bevilling paa 6000 Kr. til at hjælpe Mejeristerne, de praktiske Folk, for saa vidt man skønnede, at de havde Betingelser for at kunne forøge deres Erfaring og Dygtighed ved en Rejse, til da at kunne foretage en saadan. I den Anledning blev der antaget under Selskabet en Del Læresteder; der blev udpeget vistnok 7 eller 8 Steder, som vare let tilgængelige ad Jærnbanen, og hvor Driften maatte anses for at være mønsterværdig i alle Retninger, saa at de, der rejste ud som Stipendiater, dér kunde se noget, som de ikke kunde se i deres eget Mejeri, derefter føre det hjem og faa Forholdene forbedrede til Gavn for Mejeribruget i det hele. Der er ingen Tvivl om, at denne Virksomhed har gjort ganske overordentlig Gavn, og jeg vil sige til d'Hrr.s Ros, som havde med den Sag at gøre fra første Færd, at Planen for dette Arbejde er næsten uændret den Dag i Dag. Jeg formoder, at det er Professor Bøggild, der væsentligst har haft med Sagen at gøre, og den er godt gennemtænkt og planlagt, saa man ikke har fundet Anledning til at ændre den væsentligt senere. Nogen Forandring er der indtraadt i Enkelthederne som Følge af Udviklingen; der er jo nu ganske andre Forhold end i Begyndelsen af 90'erne, og jeg tænker her navnlig paa den Tid, der maa anses for nødvendig, for at de Folk, der komme ud at rejse, kunne faa et tilfredsstillende Udbytte deraf. Den har man nu ment at kunne indskrænke væsentligt, da de nu rejse ud med ganske anderledes gode Forudsætninger, end de gjorde i Begyndelsen, saa de i kortere Tid kunne drage tilbørlig Nytte af den Undervisning, de faa. Man gik ud fra, at en Bevilling paa 6000 Kr. var tilstrækkelig; men det viste sig efter ganske faa Aars Forløb, at de kvalificerede Ansøgeres Tal voksede saa stærkt, saa det aldeles ikke stod i passende Forhold til de Midler, der vare til Raadighed. Der blev da søgt om en Forhøjelse af Beløbet, og efter et Par Aars Forløb, nemlig paa Finansloven for 1894—95, blev det sat op til 9000 Kr., og to Aar senere, nemlig i 1896—97, blev det sat op til 12,000 Kr. Det var navnlig de Folk, der stode ude i det praktiske Mejeribrug som Bestyrere, man vilde hjælpe til bedre Forstaaelse af og Kendskab til deres Arbejde gennem denne

Undervisning. Men de gamle gaa jo Tid efter anden bort, og de unge skulle afløse dem; det var da ganske naturligt, at man ogsaa henvendte Opmærksomheden paa Uddannelsen af de unge, som en Gang skulde træde ind i ledende Stillinger som Bestyrere, saa at de bleve saa vel funderede som vel muligt, ikke alene m. H. t. den praktiske Uddannelse, men ogsaa den theoretiske Forstaaelse af Virksomheden. For at erhverve den sidste er et Ophold paa Mejeriskolen jo en absolut Nødvendighed, og vi have det Held at have et Par fortrinlige Mejeriskoler her i Landet. Med det Maal for Øje blev Bevillingen forhøjet med andre 6000 Kr., altsaa fra 12,000 til 18,000 Kr., og disse sidste 6000 Kr. skulde alene anvendes til Ophold paa Mejeriskoler, til saakaldte Undermejerister. Det viste sig derefter, at der strømmede en Masse Ansøgninger ind, langt flere, end Pengene kunde strække til, og allerede 2 Aar efter blev Bevillingen igen forhøjet, nu med 2000 Kr., saa at den er 20,000 Kr. ialt, hvoraf de 8000 Kr. skulde anvendes til de unge. Jeg skal her oplyse, at den sædvanlige Understøttelse, som disse unge Mennesker faa, er 150 Kr., og der er da kun ca. 50, der kunne faa Understøttelse hvert Aar; men Ansøgnernes Tal gaar op imod 200, saa det er ikke noget særligt stort Tal af dem, der søge, som kunne faa Understøttelse. Jeg har imidlertid ikke hørt, at der fra Mejeristernes Side har været udtalt noget Ønske om, eller at der var særlig Trang til at faa Bevillingen forhøjet. Det vilde være ønskeligt, om man havde en Statistik over Afgangen fra Mejeribruget, altsaa den gennemsnitlige aarlige Afgang fra Mejeribestyrerstillingerne; et saadant Antal skulde man have Plads til paa Mejeriskolerne eller et lidt større Tal; thi der gaar jo altid af en eller anden Grund nogle fra, som ikke komme over i Mejerigeringen som Levevej. — Til at begynde med var det sikkert nødvendigt, at de opholdt sig lang Tid paa et Lærested for at blive saa fortrolige med det gode Arbejde, at de kunde bringe det til Anvendelse, naar de kom hjem til deres eget Mejeri. Nu er Forskellen paa vore Mejerier imidlertid ikke saa stor; man maa sige, at Størstedelen af vore Andelsmejerier er ret veldreven; og den Forskel, der er paa en Mejerists eget Mejeri og det, man kan anvise ham som Lærested,

er i hvert Fald ikke overdreven stor nu; det kan maaske endogsaa hænde, at en eller anden kommer ud til et Lærested, der slet ikke er bedre end det Mejeri, han selv har. I og for sig er det jo en meget glædelig Udvikling, at der er nogle Mejerier, som ere bedre end de, vi anse for de bedste; men bortset derfra har det alligevel sin store Betydning, at vedkommende kommer ud at rejse og kommer til at tale med andre om forskellige tekniske Spørgsmaal; det vil absolut virke befrugtende paa hans egen Gerning. Følgen af Udviklingens Gang har været den, at den længere Rejse, som man begyndte med, efterhaanden er bleven indskrænket til gennemsnitlig kun at vare indtil 3 Uger; ja, i de senere Aar ere vi gaaede ned til 12—13 Dage, og samtidig ere naturligvis Stipendierne blevne reducerede; vi ere nu nede paa, at et Stipendium paa 75 Kr. svarer til en 13 Dages Rejse. Men som Følge deraf kan der komme mange flere ud at rejse, nemlig ca. 150 Mejerister aarlig. Der er altid nogle, som ikke bryde sig om at komme ud at rejse, eller som ere saa velhavende, at de kunne rejse paa egen Bekostning; men at de, der søge dette Stipendium, kunne komme ud at rejse hvert 3. Aar, betragter jeg som heldigt; hvert 6. eller 10. Aar er for lidt. Det har ogsaa vist sig, at Mejeristerne ere glade ved at faa Rejsetiden indskrænket, saaledes som det nu er praktiseret; det har ogsaa til Følge, at de kunne rejse billigere, da de sjældent behøve at have en Stedfortræder i deres eget Mejeri; skulde de derimod være borte i 3 Uger eller derover, maatte de jo have en Stedfortræder. Nu er det i Reglen saaledes, at de søge at rejse paa en Tid af Aaret, hvor den Medhjælp, de have, er i Stand til at udføre Arbejdet, medens de ere borte, og Rejserne samle sig nu omkring Maanederne Slutningen af Juli, August og September. Den første vanskelige Tid af Sommeren med store Mælkemængder kunne de ikke godt være hjemme fra, og paa den Tid finder der ogsaa kun ganske faa Rejser Sted, ligesom ogsaa kun nogle ganske enkelte rejse i Oktober. Hvad der nu vil ske i Fremtiden, er ikke godt at vide; det kan tænkes, at vi maa komme ind under lidt andre Former, og det hænger sammen med det, jeg sagde for lidt siden, at der maaske er

Mejerier, der ere højere oppe i Kultur end de, vi have som Læresteder; jeg er da klar over, at de virkelig findes. Men det er ikke alle Mejerier, der ville modtage disse Mennesker, man sender ud; det er jo et halvt Hotelliv, det fører med sig; thi naar de ere Læresteder under Landhusholdningsselskabet, ere de pligtige til at modtage dem, Selskabet sender ud. Det er naturligvis en Gêne for vedkommende Mejeri, og der er enkelte af dem, der ikke ville underkaste sig denne Tvang. De have ikke noget imod i Ny og Næ at modtage et Menneske, der kan være nogle Dage hos dem; men til enhver Tid at være tvungne til at modtage, hvem man sender dem, er der ikke mange der ville. Jeg, som staar i livlig Forbindelse med de praktiske Mejerifolk, har en Fornemmelse af, at der ønskes en Forandring nu ret snart; maaske der kan komme Anmodning derom allerede i Aar, men jeg har i hvert Fald en Følelse af, at der vil komme en saadan Anmodning om Ophævelse af Lærestederne og at de, der faa Stipendierne, skulle have Lov til at søge hen til de Steder, hvor de mene, der er noget at se, som de kunne have Udbytte af. Jeg kunde godt tænke mig, at den Kontrol, som nødvendigvis skal til for at sikre sig, at Beløbet bliver anvendt paa en forsvarlig Maade, alligevel kunde praktiseres, og at de saa, naar de kunde bevise, at de havde rejst et vist Antal Dage og opholdt sig der og der, fik Lov til at søge hen til de Folk, hvor de troede, de særlig kunde lære noget, de havde Brug for. Det er jo nu saaledes, at man selvfølgelig imødekommer saa vidt muligt alle de Ønsker, der fremsættes af Mejeristerne, ikke alene m. H. t. Tiden, de ville rejse — den maa de absolut have Lov til selv at bestemme, for at det kan passe med deres Virksomhed hjemme — men ogsaa m. H. t. de Læresteder, de ville besøge. Saadanne Ønsker imødekommes ogsaa, naar blot vedkommende Mejeri ikke er saa optaget, at der ikke er Plads til flere. Men det er ikke fuldt ud tilstrækkeligt. Der er mange, der spørge: Kunne vi ikke komme paa det eller det Mejeri, idet det ikke er dem bekendt, at Selskabet kun har bestemte Læresteder, og derfor ikke kan sende dem hen, hvor de ønske det. Jeg ved, at de praktiske Mejeristers Ønsker gaa i Retning af en For-

andring af dette Forhold, og jeg vilde gjerne lægge et godt Ord ind for, at et saadant Ønske blev imødekommet; jeg tror, det vilde være gavnligt for Mejeribruget. Vi skulle huske paa, at de Folk, vi nu have i Mejerierne, ere virkelige Fagfolk, som have Forstaaelse af deres Arbejde; de véd, hvad de rejse efter, og de ville have noget Udbytte af deres Rejse; men saa skulle de ogsaa have Lov til at søge hen paa de Steder, hvor de mene at kunne finde noget, som de have Brug for, enten en ny Methode, eller hvad det nu er, det gælder. Det er nu særlig Ostespørgsmaalet, de ville gøre sig bekendt med, og hvad det angaar, er der ikke saa lidt Forskel paa de forskellige Mejerier; og det er ikke saa, at det er vore Læresteder, der ere de bedste. Det var egentlig blot det, jeg vilde sige om denne Sag.

Maaske jeg med det samme maa have Lov til at berøre en anden Sag, som ogsaa sorterer under Selskabet, og som jeg har meget med at gøre og har haft det fra første Færd, det er en Bevilling, der er givet til Forsøgsostningerne, til Fremme af Ostesagen. Vi have en Bevilling paa 2500 Kr. aarlig, som ogsaa gaar gennem Selskabet. Jeg har den Ære at være Sekretær og Kasserer for Kredsen ude i Landet; Virksomheden omfatter nemlig hele Landet. I Aar holde vi 10 Aars Jubilæum, og Overassistent Lunde holdt et Foredragovre i Odense i Gaar om Sagen. Den begyndte for 10 Aar sidenovre i Vejle Amt, bredte sig saa straks til Svendborg, Odense, Aarhus og Maribo Amter, og nu have vi fra Skagen til Gedser henved 160 Mejerier, der lave Ost, og som deltage i dette Arbejde. Vi have maaske næppe i hele vort Mejeribrug haft et mere interessant Arbejde end dette, paa intet Omraade have Fremskridtene været saa øjensynlige som indenfor vor Osteproduktion. Det er en mægtig Forandring, der er foregaaet med Kvaliteten af vor Ost siden Midten af 1890erne; de, der have fulgt med, og have lagt Mærke til, hvorledes en Osteudstilling saa ud for 10 Aar siden, og hvorledes den er nu, ville forbausnes over, hvad der med smaa Midler er udrettet paa dette Omraade.

Beretning om Statens Planteavlsudvalgs Virksomhed.

Kammerherre Sehested: Den Beretning, som d'Hrr. have fundet paa deres Pladser om Statens Planteavlsudvalgs Virksomhed, handler om Tiden fra 1. April til 1. December 1905; Fortsættelsen vil altsaa følge senere. Jeg skal gøre nogle enkelte Bemærkninger m. H. t. Indholdet af den. Først ville De finde en Oversigt over de Midler, der ere bevilgede til Plantekulturens Fremme. M. H. t. denne Fortegnelse og disse Midler vil jeg gøre opmærksom paa, at de to sidste Poster, Nr. 11 og 12: »Tilskud til lokale Markforsøg og Forevisningsmarker, 20,000 Kr.«, og »Til Præmiering af hele Markbrug eller Dele deraf m. m., 15,000 Kr.«, egentlig ikke vedrøre Landhusholdningsselskabet, for saa vidt som det er Landboforeningerne, der administrere disse to Beløb. De have hidtil, som ogsaa i Aar, staaet opførte paa dette Budget, men ville efter Forslag fra Statens Planteavlsudvalg blive særligt opførte paa Finansloven for Fremtiden, hvilket allerede er sket paa det Forslag til Finanslov, der er fremsat i Aar. Naar hele Beløbet iøvrigt er saa stort, som De se, 215,420 Kr., saa er det tildels begrundet i, at det store Beløb, 99,000 Kr., til den fynske Station, er opført herpaa. De maa altsaa ikke af dette Beløbs Størrelse slutte, at den normale aarlige Bevilling til Plantekulturens Fremme er saa stor. M. H. t. den fynske Station, som jeg nævnede, ville d'Hrr. længere henne i Beretningen finde nogle Meddelelser, hvoraf det fremgaar, at Forsøgsstationens Areal bliver omtrent 61 Tdr. Land, og at Bygningerne ere saa vidt færdige, at Forsøgsbestyreren, Hr. N. A. Hansen, har kunnet flytte ind.

Endvidere ville De finde Meddelelser om Forhandlingerne angaaende Forsøgsstationen i Vest- og Midtjylland, Meddelelser, som optage den største Del af Beretningen, idet man har fundet det hensigtsmæssigt, at de Dokumenter, som ere udvekslede i Anledning af disse Undersøgelser, fandt Plads i denne Beretning. Stationen vil komme til at ligge ved Studsgaard ovre i Nærheden af Herning og ved Borris, noget længere Vest paa. Mosearealernes Beliggenhed er endnu ikke fastslaaet, men det bliver rimeligvis i Nærheden af Herning.

Saa henleder jeg endnu blot Opmærksomheden paa Bemærkningerne Side 96, henimod Slutningen af Beretningen, hvoraf De ville se, at man har gjort et lille Forsøg paa at vække Interessen for »Tidsskrift for Landbrugets Planteavl« i videre Kredse. Man har ladet trykke 1000 Ekstra-Eksemplarer af et særlig dertil indrettet Hefte og sørget for, at det er kommet godt rundt mellem Landboforeningerne og andre Foreninger, til Konsulenter o. s. v., med Anmodning om at henlede Folks Opmærksomhed paa dette Tidsskrifts Fortræffelighed.

Beretning om Prøver med Landbrugsredskaber og Maskiner.

Statskonsulent Birk: Som d'Hrr. før erfarede, er Hr. Laubs Plads i Maskinudvalget blevet besat med Hr. Forpagter S. Friis, Duelund. Iøvrigt er Udvalgets Sammensætning den samme som i Fjor. Midlerne ere i Aar kun 3000 Kr.; det er saa lidt, at der ikke kan være Tale om at paatage sig mere end en enkelt Prøve, og den have vi endda maattet begrænse føleligt.

Den Prøve, vi have bestemt os for, og som nu væsentlig er afsluttet, er en Prøve med selvrensende Tærskværker for Hestekraft. Det vil maaske forbyse flere, at dette Spørgsmaal atter tages op, da der for forholdsvis faa Aar siden, nemlig i 1901 og 1902, har været foretaget saadanne Prøver. Grunden til, at man ikke havde fundet Anledning til at foretage Prøver med Tærskværker til Hestekraft siden 1878, var den, at de ikke siden den Tid vare undergaaede væsentlige Forandringer; nogen egentlig Rensning var der ikke Tale om, og Kørning og Sortering slet ikke; først i Slutningen af Aarhundredet lykkedes det i Praksis at sætte de smaa Tærskværker i Stand til at foretage Kastning og Rensning paa tilfredsstillende Maade; men hvad Kørning og Sortering angaar, er man endnu ikke ganske kommet ud over Vanskelighederne, men det er mærkeligt at se, hvorledes de forskellige Værker nu ere forbedrede saaledes, at de fleste gøre pænt Arbejde, navnlig Tærskning, Rystning, Kørning og Rensning, hvorimod Sorteringen er et Arbejde, man foreløbig, og maaske for stedse,

maa stille sig skeptisk over for ved smaa Værker. Vi havde ved den første Prøve, jeg nævnedes, paa Ragnesminde i 1901, 4 Maskiner til Undersøgelse og ved Prøven Aaret efter, paa Marselisborg, 6 Maskiner. Sidste Gang var der anmeldt 22 Maskiner, hvoraf de 17 ankom, altsaa et ret betydeligt Antal. Det viser, at Fabrikanterne have haft stor Interesse for Sagen. Det Dommerudvalg, der blev nedsat, bestod af Professor P. la Cour, Askov, Forpagter S. Friis, Duelund, Proprietær Jakobsen, Andkjær, Godsinspektør Tilemann, Mosager, Fabrikant Willemoes, Skjærum, og mig selv. Prøverne bleve foretagne paa Askov og nu med den væsentlige Forandring i Modsætning til tidligere Prøver, at vi anvendte Elektricitet til Drivkraft; de andre Gange brugte vi Hestekraft, og Kraften blev da maalt ved Dynamometer i Hestegangen, idet denne indgik som Led af Prøven. Saa længe det kun drejede sig om 4 à 6 Maskiner kunde det gøres, om end med Besvær; men ved et stort Antal var det umuligt. Her fik vi nu ingen Prøve for Hestegangen, men det var ogsaa det vigtigste at faa undersøgt Maskinerne, og da de vare drevne ved Elektricitet, fik vi jo Kraften maalt samtidig. Herved er dog at bemærke, at man kun kan konstatere, hvad der kan naas; derimod kan man ikke faa nogen Garanti for, at det og det Fabrikat kræver den og den Kraft. Det betyder naturligvis langt mere, om et Leje et Sted er klemt for stærkt eller om der er en Skævhed i Maskinen, end om Typen er lidt anderledes. Ved en saadan Prøve møde Maskinerne naturligvis i saa god Tilstand som muligt; de ere prøvede i Forvejen hjemme, saa man er temmelig sikker paa, at man ved en saadan Prøve i de fleste Tilfælde er nede paa et Minimum af, hvad der kan fordres af Trækkraft. Ikke desto mindre var det ganske aparte at se, at Kraftforbruget ved Tomgang for samtlige 17 Maskiner var overordentlig stort; det varierede for 2—3 Hestes Maskiner omkring $1\frac{3}{4}$ Hest, saa hvis Kraftforbruget skulde vokse saaledes, som de fleste tænke, vilde Maskinerne blive meget tunge at trække. I Reglen ere de ogsaa tungere, end de udgives for; men der kommer dog i Reglen kun $\frac{1}{2}$ Gang til ved Nyttarbejde, altsaa der gaar godt $\frac{2}{3}$ af Kraften til at

trække Maskinen ved Tomgang. Her maa vi imidlertid huske, at vi ikke have haft Hestegangen med, som giver Anledning til meget Krafttab, og dernæst have vi ingen Garanti for, at de Eksemplarer, som senere komme i Handelen, ere lige saa lette som det, vi have prøvet. Dersom man paa en eller anden Maade kunde garantere dette, vilde det være godt. Vi have gennem Oprettelsen af Normaler et Middel til at sørge for, at Konstruktionen bliver den samme; men hidtil have vi ikke været i Stand til at kunne faa Kraftforbruget garanteret. Der er imidlertid noget, som sikkert kan bringes frem, og som har været drøftet i Udvalget og maaske let kan føres ud i Praxis. Idet vi anvendte elektrisk Kraftmaaling derovre, kom den Tanke naturligt frem, at de større Fabriker, som selv have Kraft, let vilde kunne drive Maskinerne i Tomgang hjemme og sælge dem paa samme Maade som Elektromotorer med Certifikat om forskellige Data, saaledes ogsaa Tærskemaskiner med en vis Garanti for Kraftforbrug ved Tomgang. Naar man havde en Garanti for, at dette ved 2—3 Hestes Maskiner ikke blev over $1\frac{3}{4}$ Hests Kraft, vilde man være sikker paa, at Kraftforbruget ikke kom over 2 à 3 Heste, skønt der naturligvis kan være Variationer; men de Fejl, der kunne forekomme, kunne ofte have stor Betydning. Vi have endda andre Steder haft Maskiner, som straks viste sig ubrugelige, fordi de vare for tunge; man har da rettet dem, og saa ere de blevne meget bedre. Men bedre havde det naturligvis været, om de havde været maalte i Forvejen, saa vi vidste, hvor meget der gik med til Tomgang. Maaden vilde da være, at der fra de Fabrikker, som ville gaa ind derpaa, skete Salg med Certifikat for Kraftforbruget ved Tomgang. De Apparater, vi have anvendt ovre paa Askov, bero endnu paa Forsøgsstationen, og mod en ringe Godtgørelse — jeg tror 150 Kr. — ville vi kunne lade disse Apparater blive derovre, og Statskonsulent Fr. Hansen vil være tilbøjelig til, om nogen maatte ønske at faa prøvet deres Maskiner, at foretage Prøven mod et ringe Vederlag til at dække Udgifterne. Paa denne Maade ville de mindre Fabrikker ogsaa kunne sættes i Stand til at underkaste sig en

saadan Kontrol, og utvivlsomt vil der derved kunne spares adskilligt Knokkelfedt paa Hestene.

M. H. t. Bedømmelsen har der været nogen Afvigelse fra, hvad vi have haft ved andre Prøver, dog ikke just saa meget ved Tærskeproverne. Vi have haft to væsentlig forskellige Maader at bedømme paa: I det ene Tilfælde have vi sat Maskinerne i Grupper; i Reglen har der jo været Konkurrence mellem forskellige Maskiner, og de, der saa ere komne i den eller den Gruppe, have faaet en Medalje, medens de andre ingen Ting have faaet. I dette Tilfælde have vi, ligesom ved tidligere Prøver, ikke haft nogen Præmiering, og vi have endda ikke indladt os paa at stille dem i Grupper, hvorimod vi have søgt at kritisere alle de forskellige Egenskaber ved Maskinerne; vi have bedømt deres Evne til at tærsk rent, til at ryste rent, hvor meget der falder udenfor, hvorledes de kørne, hvorledes de rense, om de ødelægge Halmen, om de spille noget andre Steder, om de ere let tilgængelige, endelig deres Konstruktion, hvorledes de fylde, og, saa vidt vi have kunnet skønne, hvorledes Materialet og Arbejdets Udførelse var. Det er de væsentligste Ting, og dem have vi saa vidt muligt bedømt enkeltvis for hver Maskine. Vi have desuden prøvet dem under forskellig Ilægning af 6-radet Byg, hver Maskine med to Ilægninger. Det er klart, at jo mere man lægger i, desto vanskeligere bliver Renseapparatets Gang. Det viser sig, at det Plus af Kraftforbrug, der skal til for at tærsk en større Portion, er forholdsvis forsvindende, da Kraftforbruget ved Tomgangen er saa betydeligt. Det vilde altsaa være økonomisk at lægge mere i, men saa bliver Rensningen daarlig og Arbejdet i det hele daarligere. Derfor er der en vis Grænse for Ilægning, som er passende for Maskinen, og vi maa i hvert givet Tilfælde søge, hvor denne Grænse ligger for Maskinen efter Sædarten. Vi have som den vanskeligste Prøve for Renseapparaterne gjort 6-radet Byg til Genstand for Forsøg og have brugt to forskellige Ilægninger, først en mere moderat, dernæst en forceret. Om vi have truffet den rigtige Grænse, er ikke godt at vide; men vi have gjort os saa megen Umage som muligt, navnlig ogsaa taget det efter Konference med Fabrikanterne, Det var nu ordnet

saaledes, at ved den første Prøve bestemte Udvalget, hvor meget der skulde lægges i, ved den anden bestemte Fabrikanten det. Ved den Prøve, der i 1902 blev afholdt paa Marselisborg, viste det sig, at Fabrikanterne altid forlangte meget mere, end Udvalget havde forlangt, og Følgen blev, at Renseapparaterne ikke kunde klare sig, og at mange fik et uheldigt Resultat af deres egen Ilægning. Ved Prøven i Aar har Forholdet været anderledes; Fabrikanterne have rimeligvis forstaaet, at det var uheldigt for dem at lægge for meget i, og skønt Udvalget altsaa bestemte den første Ilægning og gav Fabrikanterne frit Raaderum ved den anden Prøve, viste det sig i enkelte Tilfælde, at de ikke en Gang ønskede saa meget lagt i som vi; dog har det almindelig været Tilfældet, at Ilægningen ved den senere Prøve var noget kraftigere. Det er noget vanskeligt at sammenligne Ilægningen ved forskellige Sædarter, derfor har man ikke sammenlignet denne Prøve med den forrige; men jeg er tilbøjelig til at tro, at vi denne Gang have lagt stærkere i, fordi vi havde Elektricitet og jævn Gang, saa Renseapparaterne kunde præstere mere. Foruden de to Prøver med Byg havde vi én med Rug, navnlig lang, filtret Rug, for at se, om Cylindrene vilde indvikles. Det vilde have været heldigt at have haft andre Prøver, navnlig f. Eks. en Havreprøve tillige; men Pengemidlerne have været smaa, saa det har været vanskeligt at faa dem til at slaa til til det Arbejde, der allerede er gjort.

Der findes paa d'Hrr.s Pladser en Redegørelse for Resultaterne. Det er kun lige de første 8 Linier, der ere af mig selv, hele Resten er det, som Dommerne ere blevne enige om. Naar man vil gaa den Vej, man er gaaet her, at man begynder med at give et Resumé og senere kommer med den endelige Beretning, maa man jo se at faa Hovedpunkterne klarede saaledes, at der ikke kan være Uenighed mellem Dommerne herom; derfor have vi vedtaget ordret, hvad der her staar om Maskinerne. Det, der her staar som Indledning, er saa knapt, at der ikke kan være noget foregrebet derved.

Den ledende Præsident: Jeg véd ikke, om nogen vil rette Spørgsmaal til Statskonsulent Birk i Anledning af den aflagte Beretning?

Forpagter E. Thomsen, Tjæreby: Er der ikke Mulighed for, at Selskabet kunde benytte sin Indflydelse til at faa denne Bevilling forhøjet? Det forekommer mig, at det er et saare lille Beløb, der staaer til Raadighed, kun 3000 Kr., hvoraf, som det fremgaar af Beretningen, de 600 Kr. benyttes af Statskonsulenten til særlige Øjemed. Det er vist et Par Aar siden, at denne Bevilling blev sat ned; saavidt jeg husker var den i sin Tid 5000 Kr., men Lovgivningsmagten nedsatte den til 3000 Kr. Jeg tror, det var et Fejlgreb, der da skete; jeg tror, at af alle de Penge, der deles ud, er der faa, der ere blevne anvendte mere fordelagtigt end netop de, der staa til Maskinudvalgets Raadighed. I hvert Fald i den lange Aar-række, der er gaaet, siden Maskinudvalget i 1892 begyndte med sine Mejemaskinprøver, har det udført et overordentlig dygtigt, paalideligt og solidt Arbejde, og jeg er overbevist om, at netop dette Arbejde har bidraget til, at Landmanden er sluppet fri for at give mange Penge ud til daarlige Maskiner. Det har siden den Tid været muligt at faa Rede paa, hvor de virkelig gode Maskiner ere at finde; tidligere var det Fabrikkerne, der i høj Grad ved Reklamer havde Indflydelse paa, hvilke Maskiner der fik Udbredelse, og mange Maskiner og Redskaber viste sig ikke at svare til det, der blev lovet. Det er noget, som Maskinudvalget har hjulpet til, at alt er blevet anderledes godt i den Retning. Det har vist sig, at adskillige Redskaber, som have været fremme til Prøve, have maattet vende tilbage og undergaa betydelige Forandringer, inden de have været i Stand til at komme frem igen.

Den ledende Præsident: I fuld Erkendelse af Rigtigheden og Ønskeligheden af, at denne Sum blev forhøjet noget, er Landhusholdningsselskabet allerede for et Par Aar siden gaaet ind til Ministeriet og de bevilgende Myndigheder om at faa denne Sum sat op; imidlertid lykkedes det ikke den Gang at bringe noget ud af Sagen; men atter i Aar ere vi fremkomne med en Anmodning om at faa disse 3000 Kr., som nu bevilges, sat op til 5000 Kr., og man haaber jo saa paa et bedre Resultat denne Gang end forrige Gang.

Statskonsulent Birk: Det glæder mig at høre, at der er nogle, der have saa megen Interesse for dette Arbejde, at de

ville bede for flere Penge. Noget lignende hørte jeg ogsaa ved Delegeretmødet i Aarhus, og jeg vil her nævne, at jeg for et Par Dage siden hørte, at der fra privat Side var vist en lignende Interesse for Sagen; det var Konsul Lauritsen i Esbjerg, som stillede en Sum af 300 Kr. til Raadighed som Præmie for en Kartoffeloptager. Jeg mener, at saadanne Tilbud give Interesse og hjælpe paa det Humør, som nødvendigvis bliver trykket af, at man stadig har maattet arbejde under saa smaa Forhold som hidtil. Det er kedeligt at skulle se en alt for brat Ende paa Arbejdet, fordi Midlerne mangle: 3000 Kr. er for lidt.

Beretning om Afsætning af danske Husdyr i Rusland.

Den ledende Præsident: Som allerede meddelt af Sekretæren, standser den af Justitsraad Friis under Landhusholdningsselskabets Ægide udfoldede Virksomhed for Indarbejdelsen af et Marked for danske Avlsdyr i Rusland med indeværende Aar.

I en Skrivelse af 19. Maj 1904 meddelte Landbrugsministeriet Selskabet, at det heromhandlede Tilskud ikke vilde kunne ventes fornyet i Finansaaret 1905—06, med mindre der maatte erhverves en aarlig Bevilling hertil paa Finansloven. Paa Finanslovsforslaget for 1905—06 søgte Ministeriet Beløbet bevilget under en selvstændig Konto.

Beløbet blev, som bekendt, imidlertid ikke bevilget. Da det efter den i indeværende Aars Begyndelse stedfundne 3. Behandling i Folkethinget af Finanslovsforslaget stod Selskabet klart, hvad Resultatet vilde blive, henstillede Selskabet til Ministeriet, at Justitsraad Friis' Virksomhed blev opretholdt i 1 à 2 Aar paa den hittidige Maade, for at der bl. a. kunde gives Justitsraaden Lejlighed til at foretage planlagte og forberedte Rejser til Rusland og den fornødne Tidsfrist til at afvikle indledede Salgsforhandlinger.

I Skrivelse af 22. April d. A. meddelte imidlertid Ministeriet, at det sædvanlige Tilskud ikke kunde ventes for indeværende Finansaar, men at Ministeriet i dette vilde stille 2000 Kr. til Raadighed for at sætte Justitsraad Friis i Stand

til at afvikle den af ham hidtil udfoldede Virksomhed for Indarbejdelsen af et Marked for dansk Kvæg i Rusland.

Det er at haabe, at denne i 8 Aar udfoldede Virksomhed maa sætte sine blivende Spor. Desværre er jo Ruslands økonomiske Udvikling for Tiden lammet af det frygtelige Oprør, men naar Landet kommer ud af den Krise, det nu gennemgaar, ville Kræfterne sikkert sættes ind paa at fremme den økonomiske Udvikling, og jeg haaber da, at Justitsraad Friis' dygtige Pionerarbejde maa føre med sig, at Danmark faar Lod og Del i de Afsætningsmuligheder, der derved aabne sig.

Uddeling af en Æresgave af »Gammeleje-Legatet«.

Den ledende Præsident: Som det vil være bekendt, blev der i 1903 under Landhusholdningsselskabet henlagt et Legat, »Gammeleje-Legatet«, hvis Fundats § 5 bestemmer følgende:

»Legatet ønskes uddelt som en Ærespræmie enten ved Landmandsforsamlinger, Udstillinger el. lignende, eller til særlig fremragende Mænd eller Kvinder, der paa en eller anden Maade have gjort sig udmærket fortjente af det danske Landbrug. Med Præmien følger et passende Diplom med Angivelse af den Fortjeneste, der har fremkaldt Æresprisen. Præmien kan kun uddeles én Gang til samme Person.«

Paa det Bestyrelsesmøde, som afholdtes d. 26. Oktober i Aar, foreslog Præsidiet, at der ydedes den fortjenstfulde Opdager af Kælvningsfeberens Aarsag og Behandling, Hr. Dyr læge Jørgen Jørgensen Schmidt i Kolding, en Æresgave paa 500 Kr. af »Gammeleje-Legatet«. Bestyrelsesraadet tiltraadte enstemmig dette Forslag, og et Diplom vil nu blive overrakt Dyr læge Schmidt tilligemed Æresgaven.

Endvidere vil Hr. Dyr læge Schmidt faa overrakt Selskabets største Sølvbæger.

I indeværende Maaned har Belønningsudvalget indstillet, at der tildeles Dyr læge Schmidt dette, og jeg behøver næppe at tilføje, at Præsidiet med Glæde har tiltraadt dette Forslag.

Det er ikke blot Landhusholdningsselskabet, der i Aar, da Hr. Dyr læge Schmidt har fyldt 60 Aar, har ønsket at yde

ham Tak og Hyldest for hans udmærkede Opdagelse, men Hr. Schmidt er ogsaa hyldet paa anden Vis. Saaledes have danske Dyr læger hædret ham ved Overrækkelsen af en Adresse og flere Hædersgaver, og i Udlandet er han bleven hædret paa forskellig Maade.

Jeg skal saaledes nævne, at paa den internationale Dyr lægekongres i Budapest den 3.—9. September bragtes der Hr. Schmidt en varm Tak fra Kongressen for hans geniale Opdagelse, der med Rette karakteriseres som en af de betydeligste paa Veterinæromraadet i de sidste 100 Aar.

Jeg skal fremdeles nævne, at et af Englands største Dyr lægetidsskrifter, »Veterinary News«, der er Organ for den største og mest ansete engelske Dyr lægeforening, meddeler i et af dets sidste Numre, at Foreningen har optaget 3 Æresmedlemmer, der navngives; Bladet beklager, at man ikke allerede denne Gang ser 2 Navne til, nemlig Robert Kochs og den danske Dyr læge Schmidts. De fortjente at være kommet med, og det vil forhaabentlig ske næste Gang.

I det ansete svenske Blad »Landtmannen« for 14. Oktober d. A. omtaler Hr. Knut Aakerberg Dyr læge Schmidts store Fortjeneste, der ogsaa har været svenske Landmænd til overordentlig Nytte, og han udtaler Haabet om, at der fra svensk Side vil blive givet »et officielt Bevis« for den Taknemlighed, svenske Landmænd føle overfor Dyr læge Schmidt.

Den Hyldest, der saaledes vises Hr. Dyr læge Schmidt, er ogsaa en Hæder for Danmarks Dyr lægestand og den danske Veterinærvidenskab.

Landbrugsmusæets fremtidige Ordning.

Kammerherre Schested: Om Landbrugsmusæets fremtidige Ordning skal jeg meddele følgende: Efter stedfundet Forhandling mellem Landbrugsministeriet og Det kgl. danske Landhusholdningsselskab har Ministeriet nu fremsat Forslag for Rigsdagen til en Ordning af Landbrugsmusæets Ordning, som gaar ud paa, at Landbrugsmusæet overtages af Staten, der saa bevilger de til Musæets Drift fornødne Midler. Ledelsen vil blive lagt i Hænderne paa en Bestyrelse, som tænkes sammensat saaledes, at Landbrugsministeriet vælger

3 Medlemmer, Landhusholdningsselskabet 1, De samvirkende Landboforeninger 1 og »Dansk Folkemusæum« 1. For i højere Grad end hidtil at gøre Landbrugsmusæets Genstande tilgængelige er det Tanken, at en Del af Musæets Genstande skal overlades til adskillige Landbrugsskoler Landet over.

Det internationale Landbrugsinstitut i Rom.

Kammerherre Sehested: Det var i min Egenskab af Medlem af Det kgl. danske Landhusholdningsselskabs Præsidium, at Landbrugsministeriet anmodede mig om at rejse til Rom til den Konference, som efter Indbydelse af Kongen af Italien blev afholdt i Dagene fra 28. Maj til 7. Juni med det Formaal at forberede Tilvejebringelsen af et internationalt Landbrugsinstitut. Det er derfor naturligt, at Præsidiet har ønsket at give Selskabets Medlemmer Meddelelse om Resultatet af Konferencen.

Efter at Kammerherre Sehested derefter havde givet de Side 145 f. f. offentliggjorte Meddelelser om den stedfundne Konference, udtalte

Redaktør Anton Bing: Jeg bringer Kammerherre Sehested en Tak for den Beretning, han har aflagt om sin Virksomhed i Rom. Det har været glædeligt, at Danmark har været repræsenteret ved denne Lejlighed, og enhver vil vistnok tilfulde erkende, at naar Staterne eller Nationerne saaledes slutte sig sammen til et saadant Arbejde, bør det danske Flag ogsaa vises. Jeg tillader mig at spørge Kammerherre Sehested, om man véd, hvor vidt ledende Lande have tiltraadt Konventionen, eller om det endnu er andetsteds som her, at Sagen ikke er skredet videre frem end til Drøftelse indenlands. Endvidere vil jeg gerne tillade mig at spørge, om der under denne Konferences Forhandlinger slet ikke lod sig høre noget fra det internationale Institut, der allerede eksisterer i Paris og har eksisteret gennem mange Aar, og som jo af og til afholder Kongresser, hvor Danmark har været repræsenteret. Det vilde være interessant at høre, hvor vidt dette Institut var glad ved, hvad der skal oprettes i Rom, om det kunde tænkes at være ligesom en Slags Konkurrence dertil, eller om disse to Institutter, det ene i Rom,

det andet i Paris, kunde — jeg vil ikke sige græsse fredeligt ved hinandens Side, men arbejde i Fællesskab eller hver for sig til Nytte for omtrent samme Opgaver.

Kammerherre Sehested: M. H. t. det første Spørgsmaal, da er der mig ikke noget bekendt om, hvorledes andre Lande stille sig. Kun véd jeg, at der arbejdes i Sverige for at ordne Sagen for dette Lands Vedkommende. Jeg antager at Sagen er i Gang der. Iøvrigt har Udenrigsministeriet instrueret sine Repræsentanter om at give Meddelelse, saa snart der foreligger noget. Jeg er mest tilbøjelig til at tro, at Sagen, som jo gerne skulde holdes i Live fra selve Italien, sover noget for Øjeblikket; men jeg kan sige, at naar vi ere komne noget længere frem med Behandlingen af Finansloven, saa man kan skønne, hvor vidt Bevillingen bliver vedtaget, er det min Hensigt at sætte mig i Forbindelse med mine Kolleger fra Konferencen i Rom for at høre, hvor vidt der gøres noget andre Steder og fortælle dem, hvorledes vi tage Sagen. Jeg skulde næsten tro, at vi ere lidt videre fremme end de andre. M. H. t. det andet Spørgsmaal skal jeg meddele, at der var flere til Stede af d'Hrr., som ere Medlemmer af de internationale Landbrugskongresser, som af og til afholdes, og der blev ogsaa fra disse Herrers Side gjort gældende, at man maatte sikre sig, at der ikke kom noget Sammenstød at ikke Vejene kom til at krydse hinanden. Et Resultat af de Overvejelser, som i den Anledning foregik, have vi i Artikel IX, Punkt f. Man kan ikke just se, at det er Resultatet af Overvejelserne; men det er for at give disse Udtryk, at der staar: Naar Instituttets Medlemmer ville foreslaa deres Regeringer Forholdsregler, skulle de »forud indhente alle nødvendige Oplysninger, saasom Resolutioner vedtagne af internationale Kongresser.« Derved sigtedes netop til denne Institution, og man vilde have det ind paa dette Sted for at vise, at man ventede, at disse Kongresser vedblev paa samme Maade som hidtil og blev en Støtte for Instituttet og omvendt.

Redaktionen af »Tidsskrift for Landøkonomi«.

Sekretær Hertel: Jeg har kun den ganske korte Meddelelse at gøre, at Redaktionen af Tidsskriftet fra 1. Januar

1906 gaar over til mig i min Egenskab af Selskabets nuværende Sekretær. Det var i November 1898, at Præsidiets overdrog Redaktionen fra 1. Januar 1899 til Hr. Rud. Schou, der til samme Tid frattraadte Stillingen som Selskabets Sekretær. Ved Overdragelsen meddelte imidlertid Præsidiets Hr. Schou, at det ikke havde opgivet Tanken om at faa Tidsskriftet redigeret fra Sekretariatet, naar Forholdene her vare fæstnede. I Maj Maaned 1904 meddeltes det saa Hr. Schou, at Sekretæren fra 1. Januar 1906 skulde overtage Redaktionen, og samtidig gaar Tidsskriftet fra Schuboths Forlag over til Selskabets eget Forlag. Schuboths Forlag har selv ønsket dette, men det vedbliver at være Tidsskriftets Hovedkommissionær.

Forslag fra Præsidiets.

Virksomhedsplan for Aaret 1906—1907.

Budget for Aaret 1906—1907.

Den ledende Præsident: Jeg skal gøre opmærksom paa, at hvad Budgettet angaar er dette blevet udførligere, hvad Kasserer Larsen nærmere vil gøre Rede for.

Kasserer Larsen: Budgetforslaget er omdelt paa d'Hrr.s Pladser, og, som Præsidenten har nævnet, vil det ses, at Forslaget, som er vedtaget af Bestyrelsen, i Aar foreligger i en udførligere Skikkelse end tidligere. Jeg skal nu nævne de Forandringer, der ere foreslaede. I. Løbende Indtægter og Udgifter. A. Vedrørende Selskabets ordinære Virksomhed. De første 10 Konti ere uforandrede. Under Konto 11 — »Udarbejdelse og Trykning af landøkonomiske Skrifter (fra Staten 600 Kr.)« — stod der paa Indtægtssiden 800 Kr., paa Udgiftssiden 4000 Kr. Nu foreslaas der paa Indtægtssiden 1400 Kr., paa Udgiftssiden 5000 Kr., altsaa en Forhøjelse paa Indtægtssiden af 600 Kr., hvilket svarer til det Beløb, som ventes at blive bevilget af Staten til »Landøkonomisk Aarbog«s Udgivelse. Paa Udgiftssiden er der en Forhøjelse af 1000 Kr., fordi det har vist sig Aar for Aar, at Udgivelsen koster mere end 4000 Kr., saaledes at det er nødvendigt at forhøje denne Post. Det næste Punkt, hvor der er Forandring, er Konto 12

— »Anskaffelse og Uddeling af Skrifter« — idet Udgiftsbeløbet 6000 Kr. foreslaas nedsat til 800 Kr., altsaa 5200 Kr. mindre. Det staar i Forbindelse med, hvad Sekretæren lige har meddelt, at Selskabet nu overtager Udgivelsen af »Tidsskrift for Landøkonomi«, og at Selskabet derefter ikke skal købe det for 6 Kr. pr. Eksemplar, men udgiver det selv; vi have af den Grund en Forhøjelse paa Udgiftssiden af Konto 29, som jeg senere kommer til. De følgende Konti, indtil Nr. 19, ere uforandrede. Paa Konto 19 — »Færøerne, Island og Grønland« — er Udgiftssiden foreslaaet forhøjet med 100 Kr. til mindre Rejsescunderstøttelser for unge Islændere og Færinger, som komme hened. Paa Konto 20 og 21 er der ingen Forandring. Paa Konto 22 er Udgiften foreslaaet forhøjet med 80 Kr. til Talrevision af Selskabets Regnskaber, der efterhaanden er vokset noget. Konto 23 og 24 ere ligeledes uforandrede. Paa Konto 25 foreslaas en Forhøjelse fra 2500 Kr. til 3000 Kr. paa Grund af, at Selskabets Kontorudgifter ere stegne. Konto 28 — »Kontrol med Korn og Foderstoffer« — er ligeledes foreslaaet forhøjet med 1000 Kr. baade paa Indtægts- og Udgiftssiden, idet Inspektørens Løn, som udredes af Kjøbenhavns Frihavns Aktieselskab, men udbetales gennem Landhusholdningsselskabet, er blevet forhøjet med 1000 Kr. Under Konto 29 — »Udgivelsen af Tidsskrift for Landøkonomi« — bortfalder Indtægten fra Forlaget, og Udgiften for Selskabet bliver, som nævnt, 6000 Kr. Indtægten budgetteres til 600 Kr. ved Abonnement. De samlede Summer under løbende Indtægter og Udgifter for A beløbe sig til henholdsvis 50000 Kr. og 49200 Kr. Vi komme saa til »B. Vedrørende Foranstaltninger, iværksatte ved Statsbidrag«: Konto 1 — »Mejeripersonalets Videreuddannelse«, — Konto 2 — »Prøver med Landbrugsredskaber og Maskiner« — og Konto 3 — »Konsulentberetning og alm. Konsulentmøde« — med henholdsvis 20,000 Kr., 3000 Kr. og 4000 Kr., saavel paa Indtægts- som paa Udgiftssiden. Disse Poster ere nye paa Budgettet, men det er gamle Poster paa Selskabets Arbejdsplan, og Bestyrelsen har derfor ment, at det var rigtigst at medtage dem. Tilsammen give de 27,000 Kr. under Indtægt og Udgift.

II. Kapital-Indtægter og -Udgifter. A. Vedrørende Selskabets selvstændige Formue. Kassebeholdningen er, som det vil ses, fingeret, lige stor indgaaende og udgaaende. Under Post 1 er der som indfriet Laan ansat 6000 Kr. til Udgift, og under Post 2 som nyt Laan 5200 Kr. til Indtægt, det vil sige: der budgetteres en Afbetaling paa Gælden af 800 Kr. B. Vedrørende Legatmidler og Fond, henlagte under Selskabet. Hele dette Afsnit er nyt. Det foreslaas medtaget, for at det hvert Aar kan ses, hvad der haves at disponere over under de forskellige Legater. Under Post 3 ses der at være en Kassebeholdning, som foreslaas anvendt som Tilskud til Ostelagerbedømmelser. Post 4 — 42 Kr. — foreslaas overført til Kapitalen. Under Post 5 er der ligeledes en Kassebeholdning, som foreslaas anvendt til en Prisopgave angaaende Bekæmpelse af Svinets Stivsyge. Under Posterne 6, 10, 11 og 12 foreslaas Beløbene overførte til Kapitalen. Under Post 15 — »Gammeleje-Legatet« — er der en Kassebeholdning, som anvendes til den tidligere nævnte Ærespris til Dyrlæge Schmidt i Kolding. Udgifterne under dette Afsnit overstige Indtægterne med 694 Kr., som udredes af opsparede Rentebeløb. Indtægt og Udgift paa Afsnit B balancere derefter med 10,825 Kr. og paa det samlede Budget med 93,192 Kr.

Den ledende Præsident: M. H. t. Virksomhedsplanen er der et Punkt at gøre opmærksom paa. I det store og hele er denne Virksomhedsplan lagt ganske som i tidligere Aar, men der er blevet føjet et Punkt til, nemlig Nr. 8, at der virkes for Indførelsen af rationelle Principer i Anskaffelsen og Anvendelsen af Landbrugsmaskiner og -Redskaber.

Er der nogen, der iøvrigt ønsker Oplysninger om Planen eller Budgettet? Da dette ikke er Tilfældet, gaa vi til Afgørelse af Virksomhedsplanen og Budgettet. Hvis nogen har Indsigelse at gøre imod Vedtagelsen, beder jeg Dem sige til. Da ingen Indsigelse fremkommer, betragter jeg saa vel Virksomhedsplanen som Budgettet som vedtaget. Hermed slutter jeg Mødet.